

Raadsvoorstel

Zaaknummer	Z21-025830
Onderwerp:	Beoordelingsmatrix Zon op Land
Datum:	21 december 2021
Indiener agendapunt:	College van Burgemeester en wethouders Roerdalen
Portefeuillehouder:	A.C.A.G. Smits
Gevraagd besluit:	1. De beoordelingsmatrix Zon op Land vast te stellen; 2. In de eerste tranche 25 megawatt open te stellen voor initiatieven, exclusief de ontwikkeling van het zonnepark op de stort; 3. In te stemmen om aangrenzend aan de stort samen met Coöperatie Duurzaam Roerdalen de ontwikkeling van een participatief zonnepark uit te werken; 4. De ontwikkeling van het Zonnepark Montfort (op de stort) en het potentiële zonnepark aangrenzend aan de stort, geen onderdeel uit te laten maken van de eerste tranche van 25 megawatt.
Bijlage(n):	Bijlage 1: Beoordelingsmatrix Zon op Land; Bijlage 2: Toelichting scoremethodiek beoordelingsmatrix Zon op Land; Bijlage 3: Inschrijfformulier Initiatieven Zon op Land; Bijlage 4: Concept Raadsvoorstel Beoordelingsmatrix Zon op Land; Bijlage 5: Concept Raadsbesluit Beoordelingsmatrix Zon op Land.

Toelichting bij het raadsvoorstel

1. Onderwerp

Met duurzame energieopwekking door middel van zonnevelden zetten we de stap van beleid naar uitvoering. Op 15 juli 2021 heeft uw raad het Beleidskader Zonne- en Windenergie gemeente Roerdalen 2021-2030 (hierna beleidskader) vastgesteld. Via een amendement is besloten dat uw raad over de beoordelingsmatrix zal besluiten. In dit raadsvoorstel geven we aan hoe we met de beoordelingsmatrix willen sturen op de omvang, de kwaliteit van de uitvoering en het beheer van zonnevelden. We hebben de raadswerkgroep duurzame energie betrokken bij de uitwerking van de beoordelingsmatrix.

Dit voorstel gaat ook over de mogelijke realisatie van een zonnepark nabij de stort Montfort. Dit willen we samen met de Coöperatie Duurzaam Roerdalen doen. We informeren uw raad in januari over de actuele stand van deze ontwikkeling via een raadsinformatiebrief.

2. Inleiding

In het beleidskader is ruimte geboden aan de ontwikkeling van zonnenvelden. Daarmee geven we invulling aan de ambitie om 70% van onze elektriciteit in 2030 duurzaam op te wekken. Ons uitgangspunt is dat er kwalitatieve zonneparken worden ontwikkeld die voor een groot deel ten goede komen aan onze inwoners. Om de kwaliteit en lokaal eigenaarschap optimaal te borgen, werken we met de beoordelingsmatrix. Hoe meer een initiatiefnemer kunnen rekening houdt met deze matrix, hoe beter het initiatief zal scoren.

De beoordelingsmatrix (zie bijlage 1) bestaat uit vijf onderdelen, waarmee we sturen op de kwaliteit van de ruimte en het landschap, het lokaal eigenaarschap, de omgevingsparticipatie en juridische en andere formele aspecten:

1. Passen in schaal, sfeer en maatvoering van het landschap
2. Landschappelijke inpassing
3. Meervoudig ruimtegebruik
4. Aantoonbaar toegevoegde waarde
5. Privaatrechtelijke borging

De vijf onderdelen zijn verder onderverdeeld in subcriteria. In het inschrijfformulier en scoremethodiek matrix (bijlagen 2 en 3) kunt u zien vanuit met welke aandachtspunten de kwaliteit en de manier van score van de initiatieven worden toegelicht. Zowel de Beoordelingsmatrix met de scoremethodiek, als het inschrijfformulier zoals hierbij gevoegd, zijn met de Raadswerkgroep Duurzame Energie besproken

Werken in drie tranches

In het beleidskader is opgenomen dat we tot 2030 circa 75 hectare aan zonnenvelden nodig hebben. De uitdrukking van onze duurzaamheidsopgave is naar hectaren omgerekend, zodat de gevolgen voor het ruimtelijk beslag kon worden geduid. Feitelijk kan de opgave niet in hectares worden uitgedrukt, maar dient dit in megawatt's te gebeuren. We gaan ervan uit dat 1 hectare ongeveer gelijk staat aan 1 megawatt (MW). Omdat de zonnepanelen steeds efficiënter zijn, wordt de benodigde ruimte steeds kleiner. Dit betekent dat we (met de huidige inzichten en opwekpotentie van zonnepanelen) 75 MW realiseren tot 2030. Dat doen we in drie tranches van ieder 25 MW. De eerste tranche wordt opengesteld kort nadat uw raad de beoordelingsmatrix vaststelt. Deze eerste tranche is minimaal 25 MW groot. Het is zeer onwaarschijnlijk dat we precies op 25 MW uitkomen. Het laatste initiatief dat positief beoordeeld wordt, zal daarmee de 25 MW overschrijden.

De tweede tranche is ook 25 MW groot en volgt waarschijnlijk rond 2024. De 3^e tranche zal een rest-omvang hebben van wat we nog nodig hebben om de 75 MW te bereiken. Wat er tot op dat moment gerealiseerd of tot uitvoering wordt gebracht uit tranche 1 en 2 wordt hiervan afgetrokken. Evenals de MW's van de stort in Montfort en directe omgeving en wat er vanaf juli 2021 op dak is gerealiseerd. Uiteindelijk gaat het erom dat we 70% van het elektriciteitsverbruik in 2030 duurzaam opwekken, zoals in het beleidskader is aangegeven.

Beoordeling van de initiatieven

Voor de beoordeling van de initiatieven richten we een team van beoordelaars in. Dit team zal bestaan uit een combinatie van ambtenaren van de gemeente en externe deskundigen. De selectie van de individuele personen wordt ambtelijk geregeld. De expertises en functies zijn door het college geaccordeerd:

- Landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit & ecologie;
- Financiën (business case van het initiatief);
- Technische aspecten en installaties;
- Ruimtelijke ordening, omgevingsvergunningen en WABO;
- Juridische zaken en privaatrechtelijke kwaliteitsborging;
- Voorzitter.

Leren in het gebied rond de stort

In de directe omgeving van de stort in Montfort doet zich een unieke kans voor om in samenwerking met de Coöperatie Duurzaam Roerdalen een zonneweide tot ontwikkeling te brengen. Op deze locatie kunnen we als gemeente in een pilot-project ervaring opdoen met het tot ontwikkeling brengen van een kwalitatief hoogwaardig zonnenveld, inclusief de borging van de coöperatieve aanpak en lokaal eigenaarschap. Daarmee kunnen we leren hoe we de beoordelingsmatrix optimaal in de praktijk brengen. Tegelijk kan de ontwikkeling bijdragen aan onze ambities voor investeren om te renderen. De financiële kaders zijn uitgewerkt bij punt 6. Financiën. Om marktverstoring te voorkomen, houden we dit gebied buiten de opgave van 75 MW. Daarmee sorteren we voor op de periode na 2030, waar we nog een aanzienlijke aanvullende opgave op ons af zien komen. We zorgen er daarbij uiteraard voor dat we ons aan de staatsteun richtlijnen houden en winnen hiervoor advies in.

Relatie tussen 1^e tranche en de Wet Voorkeursrecht Gemeente in A73 zone

We werken inmiddels een aantal jaren aan onze duurzaamheidsambities. In juli heeft uw raad daarvoor het beleidskader vastgesteld, waarin potentie- en uitsluitingsgebieden zijn opgenomen. Met het openstellen van de 1^e tranche start de realisatie. Initiatiefnemers kijken al geruime tijd uit naar dit moment. In de tussentijd hebben we afgelopen november in de A73 zone voorlopig de Wet Voorkeursrecht Gemeente (WVG) gevestigd. Uw raad moet dit besluit nog bekrachtigen. Met als onderliggende reden om een integrale afweging te maken van de mogelijke ontwikkelingen in dit gebied. Zo is er een initiatief om hier eventueel een bedrijventerrein te realiseren.

Het verkrijgen van inzicht in de behoefte, omvang en typering van dit bedrijventerrein én andere ontwikkelingen in dit gebied werken we de komende periode uit, als uw raad instemt met het vestigen van de WVG. Wachten tot dit inzicht volledig is, heeft echter als consequentie dat in dit deel van het gebied zon-initiatieven tijdelijk geen doorgang kunnen vinden. Voor initiatiefnemers in dit gebied geldt gezien de schaarste op de kabel van Enexis dat ze dan hoogstwaarschijnlijk tot 2028 moeten wachten.

We willen dan ook het uitwerken van de WVG en het mogelijk maken van zon-initiatieven in het gebied combineren. We verwachten dat circa 10 hectare aan zon-initiatieven in het WVG gebied de komende 1^e tranche gerealiseerd kunnen worden. Dat betekent dat we binnen de 150 hectare die het WVG gebied groot is, ruimte willen bieden aan zon-initiatieven. De 1^e tranche gaat echter

pas open in maart 2022 en we weten nog niet om hoeveel ruimte en om welke locaties het zal gaan. We voorzien wel mogelijkheden om in de lokalisering en het ruimtelijk ontwerp van het bedrijventerrein rekening te kunnen houden met deze inpassing. Daarmee houdt het vestigen van WVG onze duurzaamheidsambities niet tegen.

3. Beslispunten

De raad besluit:

1. De beoordelingsmatrix Zon op Land vast te stellen;
2. In de eerste tranche 25 megawatt open te stellen voor initiatieven, exclusief de ontwikkeling van het zonnepark op de stort;
3. In te stemmen om aangrenzend aan de stort samen met Coöperatie Duurzaam Roerdalen de ontwikkeling van een participatief zonnepark uit te werken;
4. De ontwikkeling van het Zonnepark Montfort (op de stort) en het potentiële zonnepark aangrenzend aan de stort, geen onderdeel uit te laten maken van de eerste tranche van 25 megawatt.

4. Argumenten

1.1 We nemen onze verantwoordelijkheid in de verduurzamingsopgave

We willen als gemeente onze verantwoordelijkheid nemen en onze bijdrage leveren aan de energie-transitie. 2030 is een belangrijk pijlmoment om de balans op te maken. Om onze doelstellingen te behalen is het nodig om de uitvoering ter hand te gaan nemen. Met de ontwikkeling van het zonnepark op de stort in Montfort is die uitvoering met stakeholders al opgestart. Met het vast stellen en vervolgens open stellen van de beoordelingsmatrix zetten we een volgende stap in de uitvoering van onze duurzaamheidsambities.

1.2 We houden regie op de omvang en de kwaliteit van Zon op Land

Ons landschap en onze ruimte zijn van hoge kwaliteit. Dat houden we graag zo. Daarom sturen we nadrukkelijk op omvang en kwaliteit. Ten aanzien van de omvang werken we in drie tranches, waardoor we telkens zien hoe ver we staan in de totale opgave die we tot 2030 hebben. Zodat we niet te veel van onze kostbare grond inzetten. We stimuleren Zon op Dak en de gerealiseerde omvang van de Zon op Dak projecten, halen we na de tweede tranche van onze totale opgave af.

Voor de kwaliteit hebben we de beoordelingsmatrix opgesteld. Alleen de kwalitatief beste projecten kunnen tot ontwikkeling komen. We werken met een ondergrens in kwaliteit. Stel dat er maar één project wordt ingediend, dan wordt dat project niet per definitie uitgevoerd. Het project zal aan minimale kwaliteitsnormeringen moeten voldoen.

1.3 We zorgen dat onze inwoners kunnen meeprofiteren

Als gemeente stimuleren we de energietransitie. We willen daarbij ook mogelijkheden bieden aan onze inwoners om mee te profiteren. Dat doen we op een aantal manieren. Ten eerste stimuleren we initiatiefnemers via de beoordelingsmatrix om inwoners mee te laten profiteren. Hoe meer

inwoners mee kunnen doen, hoe hoger de score in de matrix. Ook wordt via de matrix gestimuleerd om bij te dragen aan maatschappelijke projecten, die daarmee indirect ten goede komen aan onze inwoners. Ook willen we als gemeente zelf participeren in duurzame energieprojecten om daar rendement op te realiseren (waaronder zon; zie hierna). Dit rendement komt via de gemeentebegroting ten goede aan alle inwoners van onze gemeente.

1.4 We boeken voortgang op duurzaamheid en investeren om te renderen

In het gebied grenzend aan de stort zijn we vergevorderd om strategische posities te verwerven. Hier doen zich kansen voor om samen met CDR een zonneveld te ontwikkelen. De ontwikkeling draagt uiteraard bij aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. De ontwikkeling biedt ons ook de mogelijkheid om in de praktijk te leren te werken met de beoordelingsmatrix en meer specifiek hoe optimale kwaliteit bereikt kan worden. We gaan dan ook uit van een voorbeeld project. De kwaliteit beperkt zich niet tot landschap, ruimte, flora en fauna. Ook lokale participatie en eigenaarschap en borging van privaatrechtelijke aspecten zoals borging van onderhoud en schone oplevering maken hier onderdeel van uit. Naast dat we hier lering uit trekken, dragen we met deze ontwikkeling bij aan onze ambities ten aanzien van investeren om te renderen.

5. Kanttekeningen

Waarom leggen we niet eerst al onze daken vol?

We kiezen voor een gecombineerde aanpak, waarbij we inzetten op zowel zon op dak als zon op land. In de gemeente Roerdalen liggen op circa 27,5% van de woningen zonnepanelen. Dat is aanzienlijk meer dan in Limburg (20,5%) en Nederland (15,5%). Als gemeente stimuleren we zon op dak al en die aanpak intensiveren we in 2022. Het zal nog ruim de tijd kosten voor het overgrote merendeel van de daken vol liggen met panelen. Zowel technisch als financieel is een deel van de woningen niet geschikt en de woningeigenaren niet in staat. Ook als alle geschikte daken vol komen te liggen, dan halen we daarmee onze ambities in 2030 niet. Dat is dan ook de reden dat we ook met zon op land aan de slag gaan.

Deze gecombineerde aanpak sluit ook aan op de Limburgse zonneladder, waarbij zon op dak bovenaan staat en ontwikkeling in uitsluitingsgebieden zoals Natura 2000 niet mogelijk zijn. We zullen dus enerzijds blijven stimuleren dat zoveel mogelijk zonnepanelen op daken worden aangelegd en anderzijds ook de realisatie van zonnevelden mogelijk maken.

Beperkt de beschikbare kabelcapaciteit bij Enexis ons niet?

De energietransitie is de afgelopen 2 jaar in een stroomversnelling gekomen. Er zijn veel zonnevelden en windmolenparken aangelegd. Ook particulieren en bedrijven verduurzamen op grote schaal. Daardoor is er inderdaad sprake van drukte op het netwerk van Enexis (en ook het bovenliggende netwerk van Tennet). Daar hebben ook initiatieven in Roerdalen last van. Van de drie zogenaamde schakelstations waar initiatieven in Roerdalen op aan kunnen sluiten, is station Maasbracht vol. Nieuwe initiatieven kunnen daar de komende jaren niet terecht. Er zijn echter ook initiatieven in het gebied rond Maasbracht die al wel kabelcapaciteit hebben of die over

innovatieve opslag nadenken. Ook is er op de stations Roermond en Maalbroek nog ruimte. We hebben er dus last van, maar hebben ook nog voldoende mogelijkheden om initiatieven aan te kunnen sluiten.

Waarom zetten we niet in op wind?

Dit voorstel over de beoordelingsmatrix komt voort uit het beleidskader zon en wind. De ambities die daarin zijn opgenomen willen we halen. Zon op dak en zon op land zijn daarin belangrijke onderdelen, waarmee we tot 2030 goede stappen kunnen zetten. Met windenergie kunnen we ook grote stappen zetten, echter de impact van windenergie op het landschap en de leefomgeving is ook fors. In het beleidskader is daarom opgenomen dat we wind nader onderzoeken. Uw raad heeft tijdens de behandeling van het beleidskader een motie aangenomen om de ontwikkeling van wind via een coöperatieve insteek nader te onderzoeken. Daarvoor zetten we op dit moment de eerste stappen. We komen hier binnenkort bij u op terug. We kunnen niet op één paard (windenergie) gokken. Met de opgave die nog voor ons ligt na 2030, weten we zeker dat we er met 75MW aan zon niet zijn. Kortom; we zetten zon op dak voort, pakken zon op land nu op en onderzoeken verdere mogelijkheden zoals windenergie.

Hoe borgen we continuïteit en oplevering na gebruik?

Er gaan veel verhalen over partijen die gedurende of na de exploitatie van een zonnepark in gebreke blijven. We zetten in de beoordelingsmatrix stevig in op kwaliteit van onderhoud en ontmanteling. Daarnaast zullen we via een anterieure overeenkomst met iedere initiatiefnemer een overeenkomst sluiten, waarin deze en andere zaken juridisch en financieel afgedekt worden. Zo zullen we ook in de voorfase de initiatieven die als beste uit de beoordelingsmatrix komen een Bibob toets uitvoeren. Tevens zullen we om garanties vragen dat realisatie en onderhoud te alle tijden zeker gesteld zijn.

Wat als we minder dan 75 MW nodig hebben?

Naast het opwekken van duurzame energie vanuit een maatschappelijk en wettelijk perspectief, vinden we het ook belangrijk om al verder de toekomst in te kijken. Want met de opgave die we ons stellen voor 2030 zijn we er niet. Uiteindelijk zullen we volledig fossielvrij moeten leven en gaat bijvoorbeeld het elektrisch verwarmen, vervoer en koken nog voor een stevig groeiende elektriciteitsbehoefte zorgen. Duurzame energie heeft dan ook de toekomst en zal meer en meer het gebruik van fossiele brandstoffen over nemen. De recente prijsstijging

van fossiele brandstoffen is een extra stimulans om aan de slag gaan met duurzame energie. Daarmee willen we bijdragen aan duurzame én betaalbare energie. Wel zullen we continu monitoren hoe behoefte en aanbod van energie zich ontwikkelen. Na de 1e tranche van het zonbeleid evalueren we daarnaast de totale voortgang van het zonbeleid en kunnen we indien mogelijk bijsturen. De evaluatie delen we uiteraard met uw raad.

Zitten we niet op de stoel van de ondernemers?

De energietransitie is in beginsel een maatschappelijk opgave, waar iedereen onderdeel van uit maakt. Uiteraard biedt dit ook economische kansen voor ondernemers. Tegelijk zien we dat veel grote en (inter)nationale ondernemers fors investeren en winsten maken op de transitie, terwijl deze ook ten goede zouden kunnen komen aan onze eigen inwoners. Dit is een van de redenen voor de oprichting van CDR. Met het zonnepark dat we samen met CDR tot ontwikkeling willen brengen, zorgen we dat onze inwoners de vruchten plukken van de energietransitie. Doordat ze direct kunnen investeren in het park, maar ook door het rendement dat we als gemeente maken en waarmee we de gemeentebegroting positief beïnvloeden. Met het open stellen van de 1^e tranche kunnen ondernemers en andere initiatiefnemers zich inschrijven. Met het ontwikkelen van het zonnepark met CDR borgen we ook dat onze inwoners en de gemeente zelf de vruchten plukt. Daarmee geven we ook invulling aan de opgave “investeren om te renderen”.

6. Financiën

De openstelling van de matrix en het beoordelen van initiatieven vraagt inzet van uren en capaciteit van het ambtelijke team van met name REO. Voor het team van beoordelaars hebben we voor de 1^e tranche circa € 15.000 nodig. Dit bedrag dekken we uit het Actieplan Duurzame Energie 2019-2022.

De ontwikkeling van het zon op land project grenzend aan de stort, komt in de plaats van de financiële deelname op de stort. Het jaarlijkse rendement van €75.000 dat we voorzagen voor deelname op de stort, willen we in dit gezamenlijke project ook bereiken. Het extra voordeel dat we hier behalen is meerledig:

- Ruimtelijk leren we te sturen op de kwaliteit van deze en andere zonprojecten
- Maatschappelijk tonen we onze voorbeeldfunctie
- Participatief is hier sprake van 100% lokaal eigenaarschap (CDR, inwoners, gemeente)

De eerste stap is om strategische grondpositie in het gebied te verwerven. Daarnaast zijn investeringskosten nodig om het project te realiseren. Vanzelfsprekend werken we binnen de kaders die op gebied van staatsteun zijn gegeven. Hiervoor winnen we advies van deskundigen in.

Voorliggend financiële inzicht kunnen we u op dit moment geven, waarmee we u vragen om besluitvorming om het project verder uit te kunnen werken. Op hoofdlijnen van de financiële samenhang komen we in de RIB van januari 2022 terug. Op basis daarvan werken we de gedetailleerde begroting uit en doen we concrete voorstellen voor kredietstelling. Hier komen we ter besluitvorming bij uw raad op terug.

7. Communicatie

Terugkijken

In de totstandkoming van het beleidskader zijn inwoners, stakeholders zoals verenigingen, CDR, Enexis, provincie Limburg en anderen betrokken. Hiervoor zijn informatieavonden gehouden, is een enquête gehouden (uitkomsten zijn opgenomen in het beleidskader) en zijn interviews afgenomen. De raads werkgroep Duurzame Energie Roerdalen is ook bij betrokken geweest. Na vaststelling van het beleidskader is samen met de raads werkgroep een proces opgestart om voorliggend beoordelingskaders te ontwikkelen. Daarin zijn uiteraard de uitgangspunten die vanuit inwoners en stakeholders in het beleidskader zijn ingebracht vertaald.

Vooruitkijken

Over het vastgestelde Beleidskader hebben we al gecommuniceerd. Op dit moment wachten initiatiefnemers vooral op de opening van de 1^e tranche. De vaststelling van de beoordelingsmatrix en de datum voor openstellen van de 1^e tranche kondigen we spoedig na de vaststelling aan. Dat doen we via de bekende Roerdalens communicatiekanalen.

Bij de opening van de 1^e tranche voegen we een toelichting toe, waarin de precieze verdere procedure wordt geschetst en de stukken en vereisten die bij de inschrijving gevoegd moeten worden. Daarbij stellen we een versie voor initiatiefnemers en een versie voor inwoners op. Bij de selectie van initiatieven zullen we kenbaar maken welke dit zijn. Dat doen we ook zoals gebruikelijk als de stukken voor vergunningen ter inzage worden gelegd. In deze gebieden zullen we ook de communicatie met inwoners actief opzoeken, onder andere via informatiebijeenkomsten.

8. Planning en uitvoering

Als uw raad het beoordelingskaders vaststelt, dan is de planning:

- Opening 1^e tranche door middel van een open uitnodiging tot inschrijving in maart 2022;
- Mogelijkheid tot inschrijven tot eind april 2022;
- Kenbaar maken uitslag¹ selectie 1^e tranche eind mei 2022;
- Start formeel vergunningentraject vanaf eind mei 2022;
- Besluitvorming vergunningentrajecten circa begin – medio 2023;
- Start bouw zon op land parken circa medio – eind 2023.

¹ Tegen de uitslag is geen bezwaar mogelijk aangezien het geen formeel besluit is, maar een advies van de werkgroep beoordeling zon op land

9. Privacy

Niet van toepassing.

10. (Wettelijk en/of beleidsmatig) kader

Het met de beoordelingsmatrix invulling geven aan zon op land projecten sluit aan bij de wereldwijde Klimaatafspraken uit Parijs, die we hebben overgenomen in ons Actieplan Duurzame Energie Gemeente Roerdalen 2019-2022. Daarin is het doel dat de CO2 uitstoot fors beperkt wordt in 2030 en in 2050 vrijwel geheel is verdwenen. Het beleidskader zon en wind geeft het ruimtelijk kader om zon op land projecten in tijd, ruimte en met onze inwoners en andere stakeholders in te passen. Met deze beoordelingsmatrix wordt hier de praktische vertaling aan gegeven. Daarbij is nadrukkelijk rekening gehouden met de Regionale Energie Strategie Noord en Midden Limburg en de Limburgse Zonneladder (zie ook al hiervoor) en onze lokale ambities ten aanzien van Investeren om te Renderen.

11. Bijlagen

- Bijlage 1: Beoordelingsmatrix Zon op Land;
- Bijlage 2: Toelichting scoremethodiek beoordelingsmatrix Zon op Land;
- Bijlage 3: Inschrijfformulier Initiatieven Zon op Land;
- Bijlage 4: Concept Raadsvoorstel Beoordelingsmatrix Zon op Land;
- Bijlage 5: Concept Raadsbesluit Beoordelingsmatrix Zon op Land.

Sint Odiliënberg, 21 december 2021

Burgemeester en wethouders van Roerdalen,

De secretaris,

De burgemeester,

J.J.W.M. L'Ortije

mr. M.D. de Boer-Beerta